

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 495/2011-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2012 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti MUDr. V. C., B., Ing. Ľ. L., B., A. V., B., a MUDr. V. B., B., zastúpených Advokátskou kanceláriou D., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. P. D., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 16/2010 z 24. mája 2011, za účasti Krajského súdu v Trenčíne, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva MUDr. V. C., Ing. Ľ. L., A. V. a MUDr. V. B. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 16/2010 z 24. mája 2011 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 16/2010 z 24. mája 2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť MUDr. V. C., Ing. Ľ. L., A. V. a MUDr. V. B. trovy konania v sume 838,16 € (slovom osemstotridsaťosem eur a šesťnásť centov) na účet ich právneho zástupcu Advokátskej kancelárie D., s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2011 doručená sťažnosť MUDr. V. C., B., Ing. Ľ. L., B., A. V., B. (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“), a MUDr. V. B., B. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), zastúpených Advokátskou kanceláriou D., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. P. D., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 16/2010 z 24. mája 2011 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresným súdom Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) bolo vedené na základe žaloby žalobcov A. R. a spol. (ďalej len „žalobcovia“) proti sťažovateľom konanie o určenie, že nehnuteľnosti, a to parcela č. ...,

orná pôda o výmere 4020 m², a parcela č. ..., orná pôda o výmere 472 m², zapísané na liste vlastníctva č. ..., katastrálne územie H., a parcela č. ..., orná pôda o výmere 46109 m², zapísaná na liste vlastníctva č. ..., katastrálne územie H. (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“), ako zvyšky pozemkovoknižnej parcely č. 555, katastrálne územie H., patria do dedičstva po nebohom F. Ď., narodenom ..., zomrelom ... Konanie bolo vedené pod sp. zn. 6 C 20/2007.

Okresný súd rozsudkom č. k. 6 C 20/2007-182 z 30. novembra 2009 žalobe vyhovel a určil, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom F. Ď., a zároveň zaviazal sťažovateľov spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania a právneho zastúpenia v sume 10 494,26 € k rukám právneho zástupcu žalobcov.

Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie sťažovatelia, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 16/2010 z 24. mája 2011 tak, že potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu a sťažovateľov zaviazal nahradiť žalobcom trovy odvolacieho konania v sume 1 959,80 € k rukám právneho zástupcu žalobcov.

Sťažovatelia tvrdia, že namietaným rozsudkom boli porušené nimi označené základné práva podľa ústavy a listiny a tiež práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu, keďže krajský súd „*v konaní nepostupoval ústavne konformným spôsobom, keď príslušné ustanovenia O. s. p., najmä § 43 ods. 1, 2, § 79 ods. 1, 153 ods. 1, neaplikoval cez ust. čl. 152 ods. 4 Ústavy SR...*“.

Sťažovatelia namietajú, že v predmetnej veci došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní, keďže na rozdiel od žalobcov nemali k dispozícii zápisnicu z 20. októbra 1943 spísanú na Notárskom úrade v M. o dražobnom predaji bývalých židovských poľnohospodárskych usadlostí v katastrálnom území M. Z označenej notárskej zápisnice vyplýva, že 20. októbra 1943 bola uskutočnená aj dražba pozemkov ich právneho predchodcu – R. L., zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. ..., katastrálne územie M.

Sťažovatelia tiež uvádzajú, že nikdy nemali k dispozícii uznesenie okresného súdu sp. zn. Nc II 96/49, ktoré je právnym základom namietaného rozsudku a od ktorého

žalobcovia odvodzujú svoju dobromyseľnosť pri užívaní sporných nehnuteľností, ako aj počiatok plynutia lehoty na ich vydržanie. Toto uznesenie okresného súdu nebolo v priebehu konania pred okresným súdom a ani krajským súdom podľa tvrdenia sťažovateľov predložené, keďže sa nezachovalo, a to ani v archíve okresného súdu.

Sťažovatelia tvrdia, že namietaným rozsudkom boli zbavení svojho vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, a to bez toho, aby boli splnené základné podmienky vydržania na strane žalobcov.

Sťažovatelia namietajú aj právny záver krajského súdu, podľa ktorého nemohli nadobudnúť sporné nehnuteľnosti dedením po nebohej poručiťke R. L., keďže táto nebola ich vlastníčkou, pretože už v roku 1943 boli sporné nehnuteľnosti dražobne odpredané nebohému F. Ď.

Rovnako sťažovatelia namietajú aj tú časť odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu, v zmysle ktorej samotnou účinnosťou zákona č. 128/1946 Sb. o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní z doby neslobody a o nárokoch z tejto neplatnosti a z iných zásahov do majetku schádzajúcich (ďalej len „zákon o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní“ alebo „zákon č. 128/1946 Sb.“) nedošlo k obnoveniu vlastníckych práv osôb, ktoré tieto práva v dobe neslobody stratili. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na § 1 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní.

Podľa názoru sťažovateľov z rozhodujúceho dôkazu, listu dr. H. adresovaného nebohému F. Ď. (D.), nevyplýva, že by mu bol okresný súd v zmysle uznesenia sp. zn. Nc II 96/49 ponechal sporné nehnuteľnosti a vyzval ho zaplatiť doplatok za ne.

Za neprípustný a nezákonný považujú sťažovatelia aj postup okresného súdu, ktorý v danej veci „použil... analógiu s iným uznesením vydaným pod sp. zn. Nc II 92/49 týkajúceho sa doriešenia právnych vzťahov medzi žalovanými a p. Š. B.“, keďže „v konaní ničím a nikým nebolo preukázané, že sa jednalo o pozemky, ktoré sú predmetom tohto súdneho sporu“.

Žalobcovia podľa tvrdenia sťažovateľov nikdy nepreukázali, že by boli ich právnymi predchodcami, resp. im zaplatili čo i len korunu doplatku za sporné nehnuteľnosti. Takýto záver nemožno podľa nich vyvodit' ani z výpovedí svedkov.

Sťažovatelia opakovane poukazujú na skutočnosť, že rozhodujúci dôkaz – uznesenie okresného súdu sp. zn. Nc II 96/49, nikto, okrem právneho zástupcu žalobcov, nikdy nevidel. Spis okresného súdu sp. zn. Nc II 96/49 bol podľa oznámenia okresného súdu skartovaný, pričom označené uznesenie sa nenachádza ani v spisoch bývalého Štátneho notárstva v P. sp. zn. RI 191/86 a RI 1113/91, kde malo tvoriť prílohu darovacích zmlúv z 8. apríla 1986 a 18. mája 1991.

Pokiaľ ide o konštatovanie vo veci konajúcich súdov, že sťažovatelia do roku 1989 nerušili držbu žalobcov, sťažovatelia s týmto v nijakom prípade nesúhlasia a uvádzajú, že „porušovateľ plne ignoroval písomné dôkazy predložené sťažovateľkou, a to doklady preukazujúce nájomný vzťah medzi sťažovateľkou a S., š. p. Ž. Sťažovateľka nemala žiadny dôvod o užívaní svojho vlastníctva komunikovať so žalobcami, nakoľko jej užívanie pozemkov bolo vykonávané prostredníctvom inej osoby, čo bolo v danom období štandardným právnym stavom...

Porušovateľ ani súd I. stupňa úplne ignoroval skutočnosť, že pozemky počas ním deklarovanej doby nerušenej držby neboli a nemohli byť v držbe, tobôž nie oprávnenej a dobromyseľnej, žalobcov, nakoľko tieto pozemky boli v nájme socialistickej organizácie v rámci právneho vzťahu so sťažovateľkou.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných hodnôt, základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co/16/2010 z 24. mája 2011 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co/16/2010 z 24. mája 2011 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške € 15 000,- pre každú zo sťažovateľiek, ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť im do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania na účet Advokátskej kancelárie D., s. r. o. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 495/2011-28 z 22. novembra 2011 ju prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol. Zároveň ústavný súd čiastočne vyhovel aj návrhu sťažovateľov na odklad vykonateľnosti namietaného rozsudku krajského súdu (v časti týkajúcej sa výroku o náhrade trov odvolacieho konania a v tej jeho časti, ktorou potvrdil výrok odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu o náhrade trov konania, pozn.).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu krajského súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a sudkyňa poverená plniť úlohy predsedu krajského súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia účastníkov konania, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sudkyňa poverená plniť úlohy predsedu krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 352/11 z 9. decembra 2011 uviedla, že sťažnosť považuje za nedôvodnú, pričom sa konkrétne vyjadrila len k námietke sťažovateľov, podľa ktorej nemali na rozdiel od žalobcov k dispozícii zápisnicu z 20. októbra 1943, a k námietke týkajúcej sa v konaní nepredloženého uznesenia okresného súdu sp. zn. Nc II 96/49, keď uviedla, že „... predmetná zápisnica bola súčasťou spisu sp. zn. 6 C 20/2007 Okresného súdu v Považskej Bystrici a do tohto spisu bola založená ešte v prvostupňovom konaní. Súd I. stupňa, ktorý vykonával dokazovanie, obsah zápisnice ako dôkaz v konaní riadne oboznámil.

... K uvedenému je potrebné uviesť, že túto skutočnosť účastníci konania tvrdili od začiatku súdneho konania a ani súdu sa v priebehu konania predmetné uznesenie nepodarilo zabezpečiť z dôvodu jeho skartovania. Preto súd vychádzal pri rozhodovaní z nepriamych dôkazov o existencii takéhoto rozhodnutia a to v ich logickej nadväznosti, vzájomnej súvislosti a kontextu udalosti.“

Zo stanoviska sťažovateľov z 25. januára 2012, ktoré bolo reakciou na vyjadrenie krajského súdu, vyplýva, že zápisnica z 20. októbra 1943 bola do súdneho spisu založená na poslednom pojednávaní vo veci pred vynesením rozsudku okresného súdu. Sťažovatelia zároveň vo svojom stanovisku poukázali na to, že ak by v ich veci konajúce súdy vychádzali z logickej nadväznosti, vzájomnej súvislosti a kontextu udalostí, museli by dospieť k pochybnostiam o tom, prečo sa sťažovatelia nedomáhajú určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. Nc II 92/49 nadobudol Š. B. Sťažovatelia vo svojom stanovisku opakovane poukázali na skutočnosť, že žalobcovia nepredložili dôkaz o úhrade kúpnej ceny za sporné nehnuteľnosti, ako aj na skutočnosť, že sporné pozemky, resp. ich časť boli v nájme socialistickej organizácie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 16/2010 z 24. mája 2011.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Z citovaného vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základné právo podľa čl. 36 ods. 1 listiny sú v podstate formulované identicky, čo umožňuje vysloviť záver, že medzi ich obsahom neexistuje žiadny rozdiel.

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97) vyjadreným predovšetkým v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu neexistuje v obsahu týchto práv zásadná odlišnosť, čo umožňuje, aby bola ich akceptácia v namietanom rozsudku krajského súdu posudzovaná spoločne.

Základné právo vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zaručujú predovšetkým každému právo na prístup k súdu, ale tiež právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, materializovanú v podobe práva na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 233/04, IV. ÚS 95/07). Avšak obsah týchto práv nedáva účastníkovi záruku, že súdny spor sa skončí právoplatným rozhodnutím v jeho prospech.

Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že neodmysliteľnou súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná

odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov bolo úlohou ústavného súdu preskúmať ústavnú akceptovateľnosť a udržateľnosť namietaného rozsudku krajského súdu. Pri preskúmaní namietaného rozsudku krajského súdu ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto v prvom rade preskúmal rozsudok okresného súdu sp. zn. 6 C 20/2007 z 30. novembra 2009, ktorým bolo určené, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom F. Ď.

Z rozsudku okresného súdu vyplýva, že súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), § 115 a § 116 ods. 1, ako aj § 145 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník [tzv. Starý občiansky zákonník (ďalej len „Starý občiansky zákonník“)] a tou skutočnosťou, že v danej veci žalobcovia preukázali naliehavý právny záujem na určení, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi F. Ď., keďže v pozemkovej knihe a následne aj na listoch vlastníctva č. ... a č. ... sú ako vlastníci zapísaní sťažovatelia, resp. ich právni predchodcovia, aj napriek tomu, že tieto nehnuteľnosti dlhú dobu užívajú ako dedičia pôvodného vlastníka žalobcovia; majú tam postavené domy.

Okresný súd vo svojom rozsudku v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka konštatoval, že na vydržanie je potrebné splniť dve podmienky, a to preukázanie nadobúdacieho titulu a 10-ročné nerušené užívanie nehnuteľnosti. Podľa okresného súdu F. Ď. na základe dražby v roku 1943 nadobudol parcelu č. ..., ktorej pôvodným vlastníkom bola R. L.– právna predchodkyňa sťažovateľov, pričom táto parcela mu bola odovzdaná do držby v roku 1944. V roku 1949 bola podaná sťažovateľmi, resp. ich právnymi predchodcami, žaloba na súd o reštitúciu pozemkov (konanie bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. NC II 96/49) a hoci sa rozhodnutie z tohto konania nezachovalo, okresný súd sa stotožnil s tvrdeniami žalobcov, že v danom prípade sa dá postupovať analogicky ako v prípade Š. B., ktorého vec sa prerokúvala pod sp. zn. NC II 92/49.

Z rozsudku súdu prvého stupňa ďalej vyplýva, že sťažovatelia predložili v konaní list dr. H., ktorým F. Ď. vyzýval na zaplatenie doplatku, úžitkov a súdnych trov za konanie. Na rovnaké plnenie bol zaviazaný aj Š. B. v uvádzanom konaní sp. zn. NC II 92/49. Okresný súd bol toho názoru, že „nadobúdací titul existoval, pretože s ním štátne orgány ako s nadobúdacím titulom pracovali a uznávali ho. Zo spisov štátneho notárstva vyplynulo, že štátne notárstvo ani Obecný úrad H. nemali žiadne námietky proti registrácii darovacích zmlúv, ktorými F. Ď. časť pozemkov previedol na svojich synov.“

Sťažovatelia taktiež namietali, že F. Ď. im, resp. ich právnym predchodcom, nikdy žiadnu kúpnu cenu nezaplatil, čo ale podľa názoru okresného súdu vyvrátila svedkyňa E. F., „ktorá potvrdila, že F. Ď. pozemky skutočne odkúpil a na vyplatenie, resp. doplatenie kúpnej ceny si peniaze požičal“.

Okresný súd vo svojom rozsudku ďalej uviedol, že od roku 1949 sa sťažovatelia, resp. ich právni predchodcovia „svojich vlastníckych práv nedožadovali, až v roku 1989 sťažovateľka v druhom rade zaslala F. Ď. list, v ktorom ho žiadala o predloženie vlastníckych dokladov“. Okresný súd z toho vyvodil, že „právny predchodca žalobcov nerušene užíval predmetné pozemky v dobrej viere, že tieto mu patria a riadne za ne zaplatil. Túto skutočnosť potvrdil aj už spomínaný fakt, že štátne notárstvo bez akýchkoľvek námietok, alebo spochybnenia nadobúdacieho titulu zaregistrovalo zmluvy o dare. Hoci v spisoch o registrácii zmlúv sa rozhodnutie Okresného súdu v Považskej Bystrici Nc II 96/49 nenachádza, je zrejmé, že pôvodne bolo súčasťou spisu Štátneho notárstva v P. RI 191/86 tak, ako je to konštatované aj v spise Štátneho notárstva v P. RI 1113/91, kde v zmluve o dare je uvedené, že uznesenie Okresného súdu v Považskej Bystrici Nc II 96/49, bolo pripojené k zmluve Štátneho notárstva v P. RI 191/86.“.

Na základe týchto skutočností okresný súd dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené všetky podmienky na vydržanie v zmysle § 134 Občianskeho zákonníka, a preto návrhu v celom rozsahu vyhovel.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 16/2010-224 z 24. mája 2011 vyplýva, že krajský súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu z 30. novembra 2009. V odôvodnení namietaného rozsudku krajského súdu sa najmä uvádza, že «Z doplneného dokazovania odvolacím súdom, výťahom zo zápisnice o pojednávaní pozostalosti po neb. R. L., rod. K. vyplýva, že predmetom dedenia boli okrem iného nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej knihe k. ú. Obec M., vložka č. ..., pričom dedičmi sa stali A. V. v 1/3, H. C., rod. L. v 1/3 a E. V. v 1/3. Takto bolo vlastnícke právo týchto dedičov zapísané aj v predmetnej vložke č. ... k. ú. M. (titulom dedenia z roku 1948 po R. L. - D 168/48). Napriek skutočnosti, že predmetné nehnuteľnosti boli prededené v roku 1948 v dedičskom konaní po R. L., s ohľadom na to, že už v uvedenom čase právna predchodkyňa žalovaných nebola vlastníčkou

uvedených nehnuteľností (už v roku 1943 boli tieto nehnuteľnosti dražobne odpredané - vid' nasledujúci odsek), žalovaní ich nemohli nadobudnúť dedením.

Ďalej z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, a to zo zápisnice zo dňa 20. októbra 1943, spísanej na Notárskom úrade v M. o dražobnom odpredaní bývalých židovských poľnohospodárskych nehnuteľností v k. ú. M., že uvedeného dňa bola uskutočnená dražba nehnuteľností židovských vlastníkov, kde okrem iného bola nehnuteľnosť vdovy R. L. zapísaná v pozemnoknižnej vložke č. ... k. ú. M. ako parcela č. ... „ P.“ - roľa, paša, o výmere 9 katastrálnych jutár, 45 siah, bola vyvolaná výkričnou cenou 16.000,- Ks, najvyššie podanie v sume 24.120,- Ks urobil právny predchodca žalobcov F. Ď. (označovaný ako D.), bytom v M., pričom tento bol vyhlásený za vydržiteľa tejto nehnuteľnosti. Z bodu 3 tejto zápisnice ďalej vyplýva, že takto nehnuteľnosť po nebohej R. L. vydražil aj Š. B. (parcela č. ..., ..., zapísané v pozemnoknižnej vložke č. ... k. ú. M. o výmere asi 2 katastrálnych jutár). Ďalej zo zápisnice napísanej dňa 30. mája 1944 na Obecnom úrade v M. ohľadne odovzdania držby - úžitku nehnuteľností v k. ú. M. vyplýva, že zástupca štátneho pozemkového úradu odovzdal držbu - úžitok predmetných nehnuteľností nadobúdateľom, pričom v bode 7 je uvedený D. F., M., pričom išlo o nehnuteľnosti zapísané vo vložke č. ..., parcela č. ... v podiele 1/1. Prevzatie týchto nehnuteľností nadobúdateľa potvrdili v zápisnici svojim podpisom.

Zákon č. 128/1946 Sb. umožňoval vyhlásiť za neplatné prevody a prechody majetku uskutočnené po 29. 09. 1938, pričom nárok patril tomu, kto bol neplatným prevodom (prechodom) poškodený, prípadne právnym nástupcom týchto osôb (s výnimkou osôb štátne nespoľahlivých). Samotnou účinnosťou zákona č. 128/1946 Sb. (16. mája 1946) nedošlo k obnoveniu vlastníckych práv osôb, ktoré tieto práva stratili v dobe neslobody (od 29. 09. 1938 do 04. 05. 1945) na základe majetkových prevodov, prípadne prechodov, uskutočnených podľa neplatného právneho predpisu alebo akýmkoľvek spôsobom, najmä úradným výrokom vydaným na základe takéhoto predpisu.

Z výsledkov vykonaného dokazovania ďalej nepochybne vyplýva, že dňa 14. 06. 1949 bola Okresnému súdu v Považskej Bystrici doručená reštitučná žiadosť žiadateľiek A. V., E. V. a H. C., ktorá bola na tomto súde vedená pod sp. zn. NC II 96/49, ktorou sa žiadateľky domáhali vrátenia nehnuteľností zapísaných v pozemkovej knihe k. ú. M. parcela č. ..., roľa, lúka a pasienok „P.“ o výmere 9 kj 45 siah, pod B 7 - abc, s tým, že tieto nadobudol na

dražbe konanej dňa 20. 10. 1943 a odkúpil od bývalého Slovenského štátu F. D., roľník v M. za kúpnu cenu 24.120,- Sk. Zároveň sa domáhali zaplatiť aj náhradu za odňaté úžitky vo výške, ktorú určí súd. Rozhodnutie - uznesenie sa však v tejto veci nezachovalo.

Listom zo dňa 15. júna 1950 Dr. L. H. ako likvidátor advokátskej kancelárie Dr. Z. S. vyzval F. D. v právnej veci A. V. a spol. o reštitúciu nehnuteľností s príslušenstvom, vychádzajúc z právoplatného uznesenia okresného súdu sp. zn. NC II 96/49, zaplatiť titulom doplatku 3.880,- Kčs, titulom náhrady za úžitky 4.800,- Kčs, 2.997,70 Kčs trov pravotných a 100,- Kčs trov odhadu úhrnom teda 11.777,70 Kčs, pritom zaplatil iba 1.000,- Kčs. Žiadal, aby predmetnú pohľadávku a trovy upomienky úhrnom v sume 10.803,70 Kčs F. D. najneskôr do 22. júna 1950 zaplatil, lebo v opačnom prípade bude pohľadávku súdne vymáhať, resp. v súdnom vymáhaní pokračovať.

Ako je zrejmé, tento list bol napísaný likvidátorom advokátskej kancelárie Dr. Z. S. Dr. L. H. po tom ako právny predchodca žalobcov neplnil v zmysle právoplatného uznesenia Okresného súdu v Považskej Bystrici sp. zn. NC II 96/49. V danej veci ako už bolo uvedené, sa však toto uznesenie nezachovalo a súd prvého stupňa vychádzal z konania vedeného proti ďalšiemu z vydražiteľov nehnuteľností po neb. R. L. a to Š. B., ktorá vec bola vedená na Okresnom súde v Považskej Bystrici pod sp. zn. NC II 92/49. V tejto veci bolo dňa 1. októbra 1949 právoplatne vydané uznesenie sp. zn. NC II 92/49, ktoré uznáva, že kúpa, ktorou Š. B. nadobudol od bývalého Slovenského štátu nehnuteľnosti po R. L., rod. K., je neplatná, avšak súd podľa § 6 ods. 3 zákona č. 128/1946 Sb. v znení čl. I ods. 3 zákona č. 79/1948 Sb. ponecháva tieto nehnuteľnosti vo vlastníctve a držbe odporcu a nariadil v pozemkovej knihe katastrálne územie M. v protokole č. ... na jednotlivé nehnuteľnosti vložiť vlastnícke právo titulom § 6 ods. 3 zákona č. 128/46 Sb. v znení čl. I ods. 3 zákona č. 79/48 Sb. na Š. B., zároveň súd podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona zaviazal odporcu Š. B., aby zaplatil do 15 dní žiadateľom 4.490,- Kčs titulom doplatku obecnej ceny, sumu 1.200,- Kčs titulom náhrady odňatých úžitkov, sumu 1.248,50 Kčs titulom trov zastupovania a sumu 216,- Kčs titulom trov odhadu, všetko k rukám právneho zástupcu žiadateľov.

V predmetnej veci z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobcovia počiatok ich držby neodvodzujú od dražby z roku 1943, aj keď fakticky od tejto doby nehnuteľnosti ich právny predchodca užíval, ale počiatok držby opierajú o rozhodnutie

Okresného súdu v Považskej Bystrici sp. zn. NC II 96/49, v ktorom konaní sa riešil reštitučný nárok žalovaných (a ich právnych predchodcov). Je teda pravdou, že žalovaní a ich právni predchodcovia si riadne uplatnili nárok na vydanie ich majetku v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 128/1946 Sb. o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní z doby neslobody a o nárokoch z tejto neplatnosti a z iných zásahov do majetku schádzajúcich v znení novely č. 79/1948 Sb., avšak vychádzajúc aj z ďalších podporných a nepriamych dôkazov, a to predovšetkým z výzvy Dr. H. z 15. 06. 1950 je zrejmé, že právny predchodca žalobcov bol vyzývaný na doplatenie predmetných súm v zmysle uznesenia NC II 96/49 tak, ako takáto povinnosť bola uložená aj v obdobnej veci Š. B. v konaní vedenom pod sp. zn. NC II 92/49, v ktorom spore súd konštatoval, že kúpna zmluva, ktorou boli odpredané nehnuteľnosti od Slovenského štátu je síce neplatná, ale napriek tomu súd v zmysle § 6 ods. 3 zákona č. 128/1946 Sb. v znení novely ponechal tieto nehnuteľnosti vo vlastníctve a držbe Š. B., s tým, aby žiadateľom reštitúcie doplatil obecnú cenu, náhradu odňatých úžitkov, trovy zastupovania a trovy titulom odhadu tak, ako k tejto povinnosti bol vyzývaný v predmetnom liste aj právny predchodca žalobcov. Teda od tohto momentu možno počítať počiatok vydržacej doby ohľadne predmetných nehnuteľností.

Je pritom potrebné uviesť, že podľa obyčajového práva platného na Slovensku do 31. decembra 1950 nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti bez vkladu vlastníctva do pozemkovej knihy ten, kto nehnuteľnosť po dobu 32 rokov mal ako svoju v pokojnej držbe. Nehnuteľnosť teda musel užívať vo svojom mene a nie v mene iného, prípadne ako používateľ alebo užívateľ. Vlastníctvo nemohol vydržať ten, kto nebol dobromyseľný, kto už na začiatku držby vedel o tom, že nehnuteľnosť patrí inému. Platila pritom zásada, že zápisom vlastníckeho práva inej osoby do pozemkovej knihy vydržanie sa prerušilo. Výnimku z tejto zásady pripustila súdna prax vtedy, ak skorší dobromyseľný držiteľ užíval nehnuteľnosť naďalej nerušene bez toho, aby sa dozvedel, že vlastníctvo k nej nadobudol vkladom do pozemkovej knihy iný. Podobné podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti stanovil aj Občiansky zákonník č. 141/1950 Sb. v § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s § 145. Podľa týchto ustanovení vlastníctvo nadobudol ten, kto nehnuteľnosť oprávnené držal po dobu 10 rokov, pričom za oprávneného držiteľa sa považoval ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená. Jeho dobromyseľnosť mohla založiť skutočnosť,

ktorá mohla v ňom vyvolať presvedčenie, že sa stal vlastníkom nehnuteľností. Pritom obyčajové právo vyžadovalo dobromyseľnosť pri nastúpení do držby a podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. bola potrebná počas celého priebehu vydržacej doby. Podľa obyčajového, ako aj podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. platila zásada, že kto nadobúdal oprávnenú držbu od oprávneného držiteľa, mohol si započítať vydržaciú dobu svojho predchodcu.

Berúc v úvahu uvedené skutočnosti zhodne so žalobcami bol aj odvolací súd toho názoru, že minimálne od roku 1949, kedy bolo vydané uznesenie NC II 96/1949 užíval právny predchodca žalobcov a následne aj žalobcovia predmetné nehnuteľnosti nerušene a dobromyseľne a to až do roku 1989, kedy A. V. zaslala v októbri právnenému predchodcovi žalobcov list, aby preukázal doklady, na základe ktorých nadobudol vlastníctvo k parcele č. ... Teda minimálne za obdobie od roku 1949 do roku 1989, t. j. 40 rokov žalovaní, resp. ich právni predchodcovia neprejavili o predmetné nehnuteľnosti u právneho predchodcu žalobcov a následne žalobcov záujem. Ďalšími nepriamymi dôkazmi, na ktoré poukazuje aj správne súd prvého stupňa, preukazujúcimi, že právny predchodca žalobcov bol oprávneným držiteľom týchto nehnuteľností je aj fakt, že v roku 1986 daroval zmluvou o dare z 08. 04. 1986 z predmetnej parcely č. ... vyčlenenú časť o výmere 599 m² svojmu synovi J. Ď., ktorá zmluva bola registrovaná na Štátnom notárstve v P. pod č. RI 191/86 a následne darovacou zmluvou zo dňa 18. 05. 1991 právny predchodca žalobcov daroval F. Ď. ml. a R. Ď. ďalšiu vyčlenenú časť parcely č. ... o výmere 588 m², 591 m² a 593 m². Táto zmluva bola registrovaná na Štátnom notárstve v P. pod RI 1113/91. V oboch týchto zmluvách sa poukazuje na predmetné uznesenie o nadobudnutí vlastníctva k parcele ... sp. zn. NC II 96/49 (aj keď v týchto spisoch sa toto rozhodnutie nenachádza). Z oboch týchto registrových spisov mal aj odvolací súd nepochybne preukázané, a to z potvrdenia Miestneho národného výboru H., že Miestny národný výbor v H. nemal námietky proti prevodu nehnuteľností. V tomto smere sú potom námietky žalovaných v odvolaní nedôvodné.

Pokiaľ ide o zaplatenie kúpnej ceny za predmetné nehnuteľnosti odvolací súd poukazuje na výpovede svedkov J. M. a E. F., ktorí mali vedomosť o zaplatení týchto nehnuteľností (dokonca svedok J. M. uvádzal, že v roku 1949 museli byť zaplatené ešte raz, ktorá skutočnosť by poukazovala na postup po vydaní uznesenia NC II 96/49 a následnej

výzve Dr. H. o doplatok kúpnej ceny a ostatných položiek) a E. F. v konaní poukazovala na to, že jej rodičia požičali F. Ď. peniaze na vyplatenie kúpnej ceny za pozemky, ktoré boli predmetom konania; nevedela však uviesť o akú konkrétnu sumu išlo.

Vychádzajúc z týchto skutočností bol zhodne so súdom prvého stupňa aj odvolací súd toho názoru, že v danom prípade súd prvého stupňa postupoval správne, ak návrhu na určenie, že v petite uvedené nehnuteľnosti ako zvyšky pozemnoknižnej parcely č. ... zapísanej vo vložke č. ... k. ú. H. patria do dedičstva po neb. F. Ď. vyhovel, keď predmetné nehnuteľnosti boli právnym predchodcom žalobcov vydržané v zmysle § 116 v spojení s § 115 a § 145 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. (a nie podľa § 134 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení noviel ako uviedol súd prvého stupňa).

Je pritom potrebné uviesť, že od roku 1949, teda za účinnosti obyčajového práva platného na území Slovenska do 31. decembra 1950 začala plynúť vydržacia lehota ohľadne predmetných nehnuteľností a skončila za účinnosti Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. Podľa prechodných a záverečných ustanovení tohto Občianskeho zákonníka § 566 ods. 1, 2 lehota, ktorá začala bežať pred 01. 01. 1951 sa skončí, ak tento zákon určuje kratšiu lehotu, najneskoršie uplynutím tejto kratšej lehoty, počítanej odo dňa 01. 01. 1951; ak určuje dlhšiu lehotu, uplynutím tejto dlhšej lehoty, počítanej odo dňa, keď lehota začala bežať; pričom to isté platí o vydržacej a premlčacej lehote. Keďže Občiansky zákonník č. 141/1950 Sb. pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam stanovoval 10-ročnú lehotu, v danom prípade táto uplynula k 01. 01. 1961.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, keď súd prvého stupňa správne rozhodol aj o náhrade trov konania súdu prvého stupňa.».

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd preskúmal, či sa krajský súd v namietanom rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s jednotlivými námietkami sťažovateľov, ktoré formulovali tak v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, ako aj vo svojom odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 30. novembra 2009.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľov, prostredníctvom ktorej vyslovili nesúhlas s právnym názorom krajského súdu týkajúceho sa otázky, či oni, resp. ich právní

predchodcovia zdedili v roku 1948 sporné nehnuteľnosti po nebohej R. L., ústavný súd poznamenáva, že posúdenie tejto otázky vzhľadom na podstatu odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu, ako aj krajského súdu nemá zásadnejší význam. Žalobcovia totiž, rovnako ako súdy oboch stupňov odvodzujú počiatok plynutia lehoty vydržania, a teda aj svoje vlastnícke právo (resp. vlastnícke právo ich právneho predchodcu nebohého F. Ď.) od rozhodnutia okresného súdu vo veci reštitučnej žaloby sťažovateľov (resp. ich právnych predchodcov) vedenej pod sp. zn. Nc II 96/49, ktorým malo byť určené, že kúpa, ktorou právny predchodca žalobcov – nebohý F. Ď. – nadobudol od bývalého Slovenského štátu nehnuteľnosti po právnej predchodkyni sťažovateľov R. L., rod. K., je neplatná, avšak okresný súd podľa § 6 ods. 3 zákona č. 128/1946 Sb. v znení čl. I ods. 3 zákona č. 79/1948 Sb., ktorým sa mení a doplňuje zákon ze dne 16. května 1946, č. 128 Sb., o neplatnosti niektorých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících (ďalej len „zákon č. 79/1948 Sb.“) ponechal (mal ponechať) tieto nehnuteľnosti vo vlastníctve a držbe právneho predchodcu žalobcov nebohého F. Ď. Z uvedeného dôvodu považuje ústavný súd túto námietku sťažovateľov za nepodstatnú z hľadiska posudzovania ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozsudku.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno súhlasiť ani s tvrdením sťažovateľov, že samotnou účinnosťou zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní (16. mája 1946) došlo k obnoveniu vlastníckych práv osôb, ktoré tieto práva stratili v dobe neslobody (od 29. septembra 1938 do 4. mája 1945) na základe majetkových prevodov, prípadne prechodov uskutočnených podľa neplatného právneho predpisu alebo akýmkoľvek spôsobom, najmä úradným výrokom vydaným na základe takéhoto predpisu.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní „nárok prísluší tomu, kto neplatným prevodom pozbyl veci (práva) alebo kto jiným neplatným majetkově-právním jednáním byl poškozen, anebo jejich právním nástupcům; nárok nemůže býti uplatněn jménem toho, jehož pobyt není znám, jménem pozůstalosti pak jenom tehdy, je-li znám pobyt aspoň jednoho dědice. Byla-li by však oprávněna osoba státně nespolehlivá, přísluší nárok státu jako majetek konfiskovaný podle dekretu presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondch

národní obnovy. Pokud nárok uplatňuje národní správa zavedená do podniků (závodů) a jiných majetkových podstat podle dekretu presidenta republiky ze dne 19. května 1945, č. 5 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, na Slovensku podle nařízení Slovenské národní rady ze dne 5. června 1945, č. 50 Sb. n. SNR, o národní správě, hledí se na ni jako na osobu státně spolehlivou“.

Podľa § 4 ods. 2 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní „nárok směřuje proti tomu, kdo věci (práva) neplatným převodem nabyt nebo kdo měl z jiného neplatného majetkově-právního jednání prospěch, anebo proti jejich právním nástupcům, ačli právní nástupce, který není osobou státně nespolehlivou, neprokáže, že nevěděl ani nemusil vědět, že k majetkovému převodu anebo k jinému majetkově-právnímu jednání, z něhož se nárok odvozuje, došlo pod tlakem okupace nebo národní, rasové nebo politické persekuce. Směřuje-li nárok zároveň proti několika osobám, zejména zároveň proti osobám podle předchozí věty na prvním místě zavázaným a proti jejich právním nástupcům, odpovídají všichni rukou společnou a nerozdílnou.“.

Podľa § 8 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní „nárok se promlčuje ve třech letech ode dne, kdy tento zákon nabude účinnosti, jde-li však o nárok vzcházející ze zrušení nebo ze změny soudního nebo úředního výroku (§ 2), ve třech letech od právní moci rozhodnutí, které onen soudní nebo úřední výrok zrušilo nebo změnilo.“.

Z citovaných ustanovení zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní zjavne vyplýva, že oprávnené osoby si svoj nárok na vrátenie vlastníctva, ktorého boli pozbavené v dobe neslobody, museli uplatniť na súde v zákonom ustanovenej premlčacej lehote. K obnoveniu ich vlastníckeho práva teda nedošlo ex lege.

Pokiaľ sťažovatelia poukazujú na porušenie princípu rovnosti zbraní v súvislosti so skutočnosťou, že na rozdiel od žalobcov nemali k dispozícii zápisnicu z 20. októbra 1943 spísanú na Notárskom úrade v M. o dražobnom predaji sporných nehnuteľností právnomu predchodcovi žalobcov – nebohému F. Ď., ústavný súd poznamenáva, že zápisnica o

dražobnom predaji sporných nehnuteľností bola predložená okresnému súdu žalobkyňou v 9. rade na pojednávaní konanom 12. novembra 2009 ako dôkaz, ktorý sa stal súčasťou spisu. Pojednávanie konané 12. novembra 2009 bolo odročené na 30. november 2009 na vyhlásenie rozsudku. Sťažovatelia, ktorí boli zastúpení na pojednávaní konanom 12. novembra 2009, mali teda možnosť sa s týmto dôkazom oboznámiť. Z tohto hľadiska je námietka sťažovateľov o tom, že nemali predmetnú zápisnicu k dispozícii, nedôvodná. Navyše, ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že už na pojednávaní konanom 11. mája 2009 bol právnym zástupcom žalobcov súdu predložený zoznam vydražiteľov nehnuteľností dražených na dražbe v roku 1943.

Rovnako je podľa názoru ústavného súdu nedôvodná aj ďalšia námietka sťažovateľov, v zmysle ktorej bol porušený princíp rovnosti zbraní tým, že sťažovatelia nemali k dispozícii uznesenie okresného súdu sp. zn. Nc II 96/49. Toto uznesenie totiž nemali rovnako ako sťažovatelia k dispozícii ani žalobcovia, ani súd prvého stupňa a ani súd druhého stupňa. Jeho existencia vyplýva podľa záverov okresného súdu, ako aj krajského súdu nepriamo z iných právnych dokumentov – spisov štátneho notárstva sp. zn. RI 191/86 a sp. zn. RI 1113/91, ako aj z listu dr. H. Ústavný súd považuje tento záver vo veci konajúcich súdov z ústavného hľadiska za udržateľný.

Sťažovatelia tiež namietajú, že namietaným rozsudkom boli porušené ich základné práva, aj tým, že súd „*v konaní nepostupoval ústavne konformným spôsobom, keď príslušné ustanovenia O. s. p., najmä § 43 ods. 1, 2, § 79 ods. 1, 153 ods. 1, neaplikoval cez ust. čl. 152 ods. 4 Ústavy SR...*“. Z odôvodnenia sťažnosti vôbec nie je zrejmé, prečo mali vo veci konajúce súdy postupovať v danom prípade podľa § 43 ods. 1 a 2 OSP (odmietnutie podania, ktoré je nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné, pozn.) a prečo malo byť porušené ustanovenie § 79 ods. 1 OSP („Konanie sa začína na návrh, z ktorého musí byť zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha.“). Podľa názoru ústavného súdu táto námietka sťažovateľov „trpí“ nedostatkom odôvodnenia, a preto nezakladá dôvod na spochybnenie namietaného rozsudku krajského súdu ani postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Sťažovatelia ďalej namietajú, že vo veci konajúce súdy uplatnili analógiu s prípadom Š. B. a tiež nesprávne interpretovali list dr. L. H. z 15. júna 1950. Z dôkazov vykonaných v konaní pred všeobecnými súdmi vyplýva, že listom z 15. júna 1950 dr. L. H. ako likvidátor advokátskej kancelárie dr. Z. S. vyzval právneho predchodcu žalobcov F. D. v právnej veci A. V. a spol. o reštitúciu nehnuteľností s príslušenstvom, vychádzajúc z právoplatného uznesenia okresného súdu sp. zn. NC II 96/49, zaplatiť z titulu doplatku 3 880 Kčs, z titulu náhrady za úžitky 4 800 Kčs, 2 997,70 Kčs trov pravotných a 100 Kčs trov odhadu, úhrnom teda 11 777,70 Kčs. Zároveň v tomto liste dr. H. uviedol, že právny predchodca žalobcov zaplatil iba 1 000 Kčs. Žiadal, aby predmetnú pohľadávku a trovy upomienky úhrnom v sume 10 803,70 Kčs F. D. najneskôr do 22. júna 1950 zaplatil, lebo v opačnom prípade bude pohľadávku súdne vymáhať, resp. v súdnom vymáhaní pokračovať.

Z konania vedeného proti ďalšiemu z vydražiteľov nehnuteľností po právnej predchodkyni sťažovateľov alebo R. L., a to proti Š. B., ktoré bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. NC II 92/49, vyplýva, že v tejto veci bolo 1. októbra 1949 právoplatne vydané uznesenie sp. zn. NC II 92/49, ktoré uznáva, že kúpa, ktorou Š. B. nadobudol od bývalého Slovenského štátu nehnuteľnosti po právnej predchodkyni sťažovateľov alebo R. L., rod. K., je neplatná, avšak súd podľa § 6 ods. 3 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní v znení čl. I ods. 3 zákona č. 79/1948 Sb. ponecháva tieto nehnuteľnosti vo vlastníctve a držbe odporcu a nariadil v pozemkovej knihe katastrálne územie M. v protokole č. ... na jednotlivé nehnuteľnosti vložiť vlastnícke právo titulom § 6 ods. 3 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní v znení čl. I ods. 3 zákona č. 79/48 Sb. na Š. B., zároveň súd podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona zaviazal odporcu Š. B., aby zaplatil do 15 dní žiadateľom (sťažovateľom, resp. ich právnym predchodcom) sumu 4 490 Kčs z titulu doplatku obecnej ceny, sumu 1 200 Kčs z titulu náhrady odňatých úžitkov, sumu 1 248,50 Kčs z titulu trov zastupovania a sumu 216 Kčs z titulu trov odhadu, všetko k rukám právneho zástupcu žiadateľov.

Z už uvedených skutočností je teda zrejmé, že platobné povinnosti vyplývajúce z uznesenia okresného súdu sp. zn. NC II 92/49 – doplatok obecnej ceny, náhrada odňatých

úžitkov, trovy zastupovania a trovy odhadu – sú identické ako položky, ktoré vo svojom liste požadoval od právneho predchodcu žalobcov F. D. dr. L. H.– doplatok, náhrada za úžitky, trovy pravotné a trovy odhadu.

Z vykonaného dokazovania tiež vyplýva, že 14. júna 1949 bola okresnému súdu doručená reštitučná žiadosť žiadateľiek A. V., E. V. a H. C. (teda sťažovateľky v 3. rade a právnych predchodcov ostatných sťažovateľov), ktorá bola na tomto súde vedená pod sp. zn. NC II 96/49, ktorou sa žiadateľky domáhali vrátenia nehnuteľností zapísaných v pozemkovej knihe katastrálneho územia M., parcela č. ..., roľa, lúka a pasienok „P.“ o výmere 9 kj 45 siah, pod B 7 – abc, s tým, že tieto nadobudol na dražbe konanej 20. októbra 1943 a odkúpil od bývalého Slovenského štátu F. D., roľník v M., za kúpnu cenu 24 120 Sk. Zároveň sa domáhali zaplatiť aj náhradu za odňaté úžitky vo výške, ktorú určí súd.

Z § 6 ods. 1 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní vyplýva, že „nárok jde na vráčení věci (práva) nebo na jiné navrácení k předešlému stavu, a není-li to dobře možno anebo nemá-li ten, komu nárok přísluší, zájem na vráčení věci (práva) nebo na jiném navrácení k předešlému stavu, na peněžitou náhradu ve výši obecné ceny. Vráčení věci (práva) nebo jiné navrácení k předešlému stavu je považovati za nikoliv dobře možné i tehdy, když by tím byly ohroženy důležité zájmy veřejné. Prohlásí-li ministerstvo spravedlnosti v dohodě s věcně příslušným ministerstvem, na Slovensku též v dohodě s příslušnými pověřenectvy, že důležité zájmy veřejné by byly ohroženy, jsou tím strany i soud vázány.“.

Podľa § 6 ods. 2 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní „v případech zvláštního zřetele hodných může se poskytnouti peněžitá náhrada také tehdy, měly-li by se vrátit věci, kterých ten, proti komu nárok směřuje, nezbytně potřebuje pro sebe, svou rodinu a svou domácnost a bez kterých se ten, komu nárok přísluší, může slušně obejít“.

Podľa § 6 ods. 3 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní „to platí zejména, jde-li o vráčení zemědělského majetku (§ 4 dekretu presidenta republiky ze dne 21. června 1945, č. 12 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku

Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, § 2 nařízení Slovenské národní rady ze dne 23. srpna 1945, č. 104 Sb. n. SNR, o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel slovenského národa), pokud by pak tomu, proti komu nárok směřuje, zbylo celkem méně než 15 ha zemědělské půdy, a

1. ten, proti komu nárok směřuje, předloží osvědčení o státní spolehlivosti – na Slovensku osvědčení místního národního výboru, potvrzené okresním národním výborem, o tom, že se neexponoval za nacismus nebo fašismus, ani nebyl funkcionářem nacistických nebo fašistických organizací, ani horlivě nepůsobil v takových organizacích anebo v organizacích, které nacistickému nebo fašistickému režimu přisluhovaly, a že se ani jinak neprovinil proti zájmům Československé republiky a českého a slovenského národa -, dále potvrzení místního národního výboru o tom, že sám jako výkonný zemědělec na půdě hospodaří, jsa existenčně na zemědělství převážně odkázán, jakož i o tom, že celková výměra jeho zemědělské půdy je menší než 15 ha, anebo o tom, při vrácení jaké výměry požadovaného majetku by mu zůstalo zachováno celkem 15 ha zemědělské půdy, a

2. ten, kdo nárok uplatňuje, není výkonným zemědělcem, který by na vrácené půdě hospodařil.“.

Z citovaných ustanovení § 6 zákona o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní vyplýva, že pri rozhodovaní mohlo dôjsť buď k situácii, keď by vo veci konajúci súd rozhodol o vrátení veci, resp. o inom spôsobe obnovenia predošlého stavu, ale tiež k situácii, keď by vo veci konajúci súd rozhodol o ponechaní vlastníctva nadobúdateľovi a toho zaviazal na doplatenie príslušnej peňažnej náhrady vo výške všeobecnej ceny. Zákon upravoval rôzne situácie, za ktorých prichádzalo do úvahy priznanie peňažnej náhrady vo výške všeobecnej ceny. Išlo napríklad o situáciu, keď pôvodný vlastník nemal záujem o navrátenie vlastníctva (čo vzhľadom na požadovaný petit reštitučnej žaloby nebol prípad sťažovateľov, resp. ich právnych predchodcov), ale aj o situáciu, kedy išlo o vrátenie poľnohospodárskeho majetku za zákonom ustanovených podmienok.

Postup súdov oboch stupňov, ktoré v danej právnej veci vyvodili z vykonaných dôkazov záver, že uznesením okresného súdu sp. zn. NC II 96/49, ktoré sa nezachovalo,

bolo rozhodnuté obdobným spôsobom ako v konaní vedenom sťažovateľmi (resp. ich právnymi predchodcami) proti Š. B., nemožno za danej situácie považovať za arbitrárny, a preto ústavný súd nevidí dôvod, aby do tohto záveru všeobecných súdov akýmkoľvek spôsobom zasahoval a nahrádzal ho svojimi závermi. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom sudkyne poverenej plniť úlohy predsedu krajského súdu, že tento záver vyplýva z nepriamych dôkazov o existencii takéhoto rozhodnutia, a to v ich logickej nadväznosti, vzájomnej súvislosti a kontexte udalostí.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na výpoveď sťažovateľky v 3. rade, ktorá bola priamou účastníčkou oboch konaní – teda konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. NC II 96/49, ako aj súčasného konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 20/2007, a ktorá v rámci svojho výsluchu 13. mája 2008 pred dožiadaným súdom (Okresný súd Bratislava I) uviedla, že *„V rámci reštitúcie sme žiadali vrátenie nášho majetku pričom vec vybavoval Dr. S., spomínam si že vec ale nebola dotiahnutá dokonca od p. Ď. ani od nikoho iného sme nedostali žiadnu kompenzáciu. Ja som niekedy v 90 rokoch žiadala pána Ď. listom, aby sa situácia doriešila pričom na môj list vôbec nereagoval.“*

Sťažovateľka v 3. rade teda v rámci svojho výsluchu neuviedla, že v konaní sp. zn. NC II 96/49 bolo vydané rozhodnutie, ktorým sťažovateľke v 3. rade a jej sestrám bolo vrátené vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Jej vyjadrenie skôr nasvedčuje tomu, že právny predchodca žalobcov mal sťažovateľom, resp. ich právnym predchodcom poskytnúť doplatok, teda peňažnú náhradu vo výške všeobecnej ceny, avšak túto povinnosť si nesplnil.

K námietke sťažovateľov, že v konaní pred všeobecnými súdmi nebolo preukázané, že právny predchodca žalobcov zaplatil sťažovateľom (resp. ich právnym predchodcom) doplatok všeobecnej kúpnej ceny, ústavný súd poukazuje na tieto skutočnosti:

Krajský súd v namietanom rozsudku uvádza, že *„Pokiaľ ide o zaplatenie kúpnej ceny za predmetné nehnuteľnosti odvolací súd poukazuje na výpovede svedkov J. M. a E. F.,*

ktorí mali vedomosť o zaplatení týchto nehnuteľností (dokonca svedok Jozef Mišík uvádzal, že v roku 1949 museli byť zaplatené ešte raz, ktorá skutočnosť by poukazovala na postup po vydaní uznesenia NC II 96/49 a následnej výzve Dr. H. o doplatok kúpnej ceny a ostatných položiek) a E. F. v konaní poukazovala na to, že jej rodičia požičali F. Ď. peniaze na vyplatenie kúpnej ceny za pozemky.“.

Z výpovedí svedkov J. M. a svedkyne E. F. teda možno vyvodit', že F. D. zaplatil za sporné nehnuteľnosti „ešte raz“. V prospech záveru o zaplatení doplatku všeobecnej kúpnej ceny právnym predchodcom žalobcov sťažovateľom, resp. ich právnym predchodcom, okrem výpovedí svedkov M. a F. nasvedčuje aj skutočnosť, že sťažovatelia netvrdili ani nepreukazovali, že by oni, resp. ich právni predchodcovia, exekučne vymáhali (tak, ako na to upozorňoval dr. H. vo svojom liste) doplatok všeobecnej ceny.

Krajský súd sa však v súvislosti so zaplatením doplatku kúpnej ceny nevysporiadal s listom dr. H. z 15. júna 1950, ktorým tento vyzval právneho predchodcu žalobcov F. D., aby okrem iného zaplatil z titulu doplatku 3 880 Kčs a z titulu náhrady za úžitky 4 800 Kčs. Zároveň v tomto liste dr. H. uviedol, že právny predchodca žalobcov zaplatil iba 1 000 Kčs. Rovnako sa krajský súd pri hodnotení výsledkov dokazovania vo vzťahu k zaplateniu doplatku všeobecnej kúpnej ceny nijako nevysporiadal s výpoveďou priamej sťažovateľky 3. rade, ktorá tvrdila, že nijaký doplatok im nikdy zaplatený nebol, pričom práve ona je jedinou žijúcou osobou, ktorá sa zúčastnila tak konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. NC II 96/49, ako aj posudzovaného konania vedeného žalobcami proti sťažovateľom. Z uvedeného hľadiska nie je záver vo veci konajúcich súdov vo vzťahu k otázke zaplatenia doplatku kúpnej ceny za sporné nehnuteľnosti podľa názoru ústavného súdu dostatočne presvedčivý.

Z pohľadu ústavného súdu treba ale za kľúčovú považovať námietku sťažovateľov, podľa ktorej žalobcovia, resp. ich právny predchodca, neužívali sporné nehnuteľnosti v celosti po dobu ustanovenú zákonom (teda 10 rokov podľa § 116 Stredného Občianskeho zákonníka, pozn.), keďže tieto, resp. ich podstatná časť – les, boli v nájme socialistickej organizácie, ktorá ich mala prenajaté od sťažovateľov, resp. ich právnych predchodcov.

V súvislosti s touto námietkou sťažovateľov považuje ústavný súd za potrebné predovšetkým poukázať na skutočnosť, že ani jeden zo všeobecných súdov sa s touto námietkou sťažovateľov nezaoberal. Okresný súd argumentáciu sťažovateľov týkajúcu sa užívania lesov socialistickou organizáciou vo svojom rozsudku ani len neuviedol, a to napriek tomu, že sťažovatelia túto líniu obrany svojho práva k sporným nehnuteľnostiam v spore so žalobcami uplatňovali od počiatku súdneho konania.

V spise okresného súdu sp. zn. 6 C 20/2007 sa nachádzajú dôkazy (list S., š. p., Ž. z 1. októbra 1992 a z 9. mája 1996, žiadosť sťažovateľov o vydanie lesných pozemkov, porastov a iného majetku z 24. augusta 1992, identifikácia parciel z 11. februára 1992), ktoré nasvedčujú užívaniu lesov patriacich sťažovateľom, resp. ich právnym predchodcom, S., š. p., Ž., avšak tieto dôkazy sú z rokov 1992 až 1996. Krajský súd v namietanom rozsudku túto námietku sťažovateľov uvedenú aj v rámci ich odvolania síce uviedol, avšak nijakým spôsobom na ňu nereagoval, t. j. nevysporiadal sa s ňou.

Podľa názoru ústavného súdu treba uvedenú námietku sťažovateľov považovať za podstatnú, t. j. takú, na ktorú boli vo veci konajúce súdy, a teda aj krajský súd v namietanom rozsudku povinné dať primeranú odpoveď, pretože len na jej základe by sa mohol považovať jeho právny záver o tom, že žalobcovia splnili všetky zákonom ustanovené podmienky na vydržanie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, za ústavne konformný. Za okolností, keď na túto otázku nemožno nájsť v namietanom rozsudku krajského súdu žiadnu odpoveď, nemožno ho považovať z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich z obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a nadväzujúcej judikatúry ústavného súdu a ESĽP za ústavne akceptovateľný a udržateľný.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že namietaným rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší...

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 16/2010 z 24. mája 2011 boli porušené základné práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľov aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde krajskému súdu na nové prerokovanie (bod 2 výroku nálezu).

Po zrušení namietaného rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie bude krajský súd povinný opätovne rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

V danom prípade bude predovšetkým potrebné, aby sa krajský súd v novom konaní ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s odvolacou námietkou sťažovateľov, v zmysle ktorej žalobcovia, resp. ich právny predchodca, neužívali sporné nehnuteľnosti v celosti po dobu stanovenú zákonom vzhľadom na skutočnosť, že podstatná časť sporných nehnuteľností (les) mala byť podľa tvrdenia sťažovateľov v nájme socialistickej organizácie; ide totiž o skutočnosť, ktorá je zásadná z hľadiska splnenia podmienok

vydržania, a teda rozhodnutia sporu o vlastníctvo sporných nehnuteľností medzi žalobcami a sťažovateľmi.

Rovnako bude povinnosťou krajského súdu vysporiadať sa s námietkou sťažovateľov, že v konaní nebolo preukázané, že právny predchodca žalobcov zaplatil sťažovateľom (resp. ich právnym predchodcom) doplatok všeobecnej kúpnej ceny, a to pri zohľadnení všetkých v konaní vykonaných dôkazov vrátane výpovede sťažovateľky v 3. rade, tak ako to predpokladá § 132 OSP („Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.“), keďže táto skutočnosť je podľa názoru ústavného súdu zásadnou z pohľadu posúdenia dobromyseľnosti vydržiteľov.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

Sťažovatelia sa domáhali tiež toho, aby ústavný súd vyslovil, že namietaným rozsudkom krajského súdu došlo aj k porušeniu ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

Namietaný rozsudok krajského súdu sa nepochybne dotýka aj ich vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, resp. ich práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Napriek tomu ústavný súd v tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu); vychádzal pritom z toho, že krajský súd po vrátení veci bude pokračovať v odvolacom konaní, v ktorom budú mať sťažovatelia k dispozícii dostatok procesných prostriedkov na ochranu týchto práv. Navyše, ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti štandardne uplatňuje zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim sťažnosťou napadnuté rozhodnutie, ktorým sa zároveň vráti vec na opätovné prerokovanie príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade krajskému súdu), sa vytvára priestor na zabezpečenie dôslednej ochrany týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07, IV. ÚS 24/2010), t. j. aj k náprave pochybení, na ktoré ústavný súd poukázal v tomto náleze.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd každému z nich priznal finančné zadost'učinenie v sume 15 000 €.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené predpoklady na priznanie finančného zadost'učinenia. Podľa názoru ústavného súdu totiž pre efektívnu ochranu práv sťažovateľov, ktorých porušenie namietali,

postačuje vyslovenie ich porušenia v spojení so zrušením namietaného rozsudku a vrátenie vecí na opätovné prerokovanie krajskému súdu. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom Advokátskou kanceláriou D., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. P. D. Ústavný súd pri priznaní náhrady trov právneho zastúpenia vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2011, ako aj z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €, keďže jeden z úkonov právnej služby bol vykonaný v roku 2012. Úhradu ústavný súd priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti, vyjadrenie z 25. januára 2012) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 predstavuje sumu 123,50 €, pričom pri súčasnom zastupovaní 4 sťažovateľov aplikáciou § 13 ods. 2 vyhlášky odmena za jeden úkon právnej služby predstavuje po jej znížení o 50 % sumu 61,75 €. Pri štyroch sťažovateľoch táto suma po zvýšení o režijný paušál (4 x 7,41 €) predstavuje spolu sumu 276,64 €. Keďže za rok 2011 vykonal právny zástupca sťažovateľov dva úkony právnej služby, patrí sťažovateľom za ne úhrada v sume 2-krát po 276,64 €, t. j. v sume 553,28 €. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 predstavuje sumu 127,16 €, pričom pri súčasnom zastupovaní 4 sťažovateľov odmena za tento úkon právnej služby predstavuje po jej znížení o 50 % sumu 63,58 € a po zvýšení o režijný paušál (4 x 7,63 €) celkovo sumu 284,88 €. Celkovo tak ústavný súd priznal úhradu trov konania za uvedené úkony právnej služby v sume 838,16 €. Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho

zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP); bod 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2012